

Síðsøga

Óli Jacobsen

Jørgen Frantz:

NÚ KEMUR PÁLLÍ KIRKJUBØ INN Í MYNDINA

Kirkjubø var langt burtur tá í tíðini, men so eina ferð kemur forkunnugur gestur úr Kirkjubø. Jørgen Franz greiðir framhaldandi frá

2. partur

Vi kommer nu til den sidste af de drenge, jeg her vil introducere. Det var enten Carlis eller Ottos fødselsdag og vedkommendefyldte 10 aar. Det var aften i tante Helenes lejlighed i østenden af huset, og Carli glædede sig umaadeligt til, at denne dreng skulde komme. Det var Poul i Kirkebø. Jeg kunde inden han kom ikke forstaa, hvad »Niels i Kirkebø« skulde der, han var nemlig den eneste Kirkebøperson, jeg dengang kendte. Jeg blev da forbauset ved at se denne mørke, fremmedartede dreng, som jeg slet ikke kunde tænke mig hørte hjemme i det mystiske sted dér langt ude, hvor Niels plejede at komme fra. Det var en af disse hyggelige aftener hos tante Helene, som jeg siden har oplevet saa mange af. Der var harestegsgilde. Jeg husker godt, at tante Helene sagde til Poul, at han gerne maatte gnave benene.

Med Poul i Kirkebø er vi igen ved Landevejen, og jeg tror nu, at jeg har været hele cirkelsen rundt, hele Carlis kreds, det miljø hvori hans første barndom forløb og som i en vis grad har præget ham. En del har jeg sikkert glemt..., jeg kommer nu pludselig til at huske Niclasens drenge, de nuværende noksom bekendte Hans og Sigurd. [Hesir vóru abbasynir bókhandlaran H.N. Jacobsen]. Med dem plejede Carli og Otto søndag morgen at dele læseselskabets bøger rundt. [H.N. Jacobsen stóð fyri »læseselskabet«.]

Forkunnug vitjan úr Danmark

Jeg vil nu berette om noget, som i de barndomsdage var en stor hændelse, nemlig onkel Aages og tante Edels besøg paa Færøerne. [Aage var pápabeiggi Jørgen Frantz, tað yngsta av systkjunum f. 1868. Hann var fongsulskassameistari og gjørdist riddari av Dannebrog. Dóttir Aage og Edel, Aase, sum var við foreldrunum, giftist við sirkusstjóran Schumann.]

Jeg husker fra de dage temmeligt levende nogle episoder, som giver nogle ganske gode billeder af Carlis barndom og ligesom i en revy samler det meste af miljøet.

Du [tað er eitt sindur ógreitt, hvønn Jørgen Frantz skrivar til, helst er tað William] husker uden tvivl selv denne

festlige tid, da der ligesom altid var et »garden party« af børn paa plænerne i Lützens have, og pigerne spillede bold eller legede anden leg, at imens de sang:

Kan inte du, saa faar vel jag
dansa med Kulla...

Det var Aases første og eneste optræden paa Færøerne, og det var vist ogsaa hende, der var kommet med denne sang. Hvordan hun saa ud dengang, husker jeg kun dunkelt, men det forekommer mig, at hun var klædt i lyseblaat. Hun har sammen med Lützens døtre samt maaske ogsaa sorenskriverens pige børn været blandt de piger, Carli dengang havde kendt.

Denne karavane med samt adskillige drenge var en formiddag ude i Sandegærde, hvor det festlige »garden party« var forelagt til sandet. Naturligvis vadede de ud, hvad jeg, der altid led under at være den lille, ikke maatte. Med en vis begyndende undren lagde jeg mærke til, hvorledes pige børnene ganske tvangfrit, efterhaanden som de blev mere og mere vaade, skilte sig af med det ene beklædningsstykke efter det andet. Jeg antager, at de alle har været alderen omkring ti aar.

En anden episode fra onkel Aages besøg var en overstadig leg i onkel Franss hohus – husker jeg ret var du der ogsaa. [Onkel Frans var sonur gamla Restorff, sum formliga tók við eftir pápa sínum saman við systursoni Restorff, Rudolf Andersen, sum var tann veruligi leiðarin. Húsin hann bygdi eru tey hvítu ovast í Gr. Kambansgøtu, beint áðrenn komið verður til Á-handilin.]

Du kan maaske erindre det. Hele hohuset var fuldt af børn, der kappedes ned fra en tværbjælke. Kun de dristigste – deriblandt Carli – vovede det. Mangen en »bøfrens« stod i lange minutter paa bjælken og betænkte sig, mens øjnene rullede rundt i hovedet paa ham. Aase var med og var saa uartig, at vor tjenestepige, Elsebeth Sofie, paa den alvorligste maade truede med at forklage hende hos hendes far. Dette er alt sammen kun løse erindringer, smaa episoder, der gerne vil være sammen med vognen, skønt de ikke siger saa meget. En tredje episode, jeg erindrer fra den tid, var en stor familietur til Nolsø, der nu nok saa meget hører til min egen saga til som Carlis. Saa vidt jeg husker gik tante Helene i en stadig ekstase i angst for »drene«, der hele tiden klatrede paa de

Hinumegin gamla kirkjugarði siggjast húsin í Konradsbrekku hjá »onkel Frans«, sum var sonur gamla Restorff. Myndin er frá 1894.

mest halsbrækkende steder. Sammen med »Myggenæs« [hetta man vera eitt av vanligu eyknøvnunum í Havn], som dengang var i Skibsteds forretning, strejfede de bygden rundt og lavede panik. Da endelig onkel Aage rejste, tog han Otto med sig. Carli blev dermed for nogle aar enebarn.

Ville I nu vide, hvordan Carli saa ud i disse aar, saa kan jeg henvise til nogle fotografier: et, hvor han sammen med mig sidder ved et bord, og et andet der forestiller alle familiens børn, deriblandt dig selv, men dette er noget yngre. Han var karakteristisk med sin lidt lange og smilende mund. Han var hvad man paa færøsk kalder »eygagóður«. Han var den indtagende dreng, indtagende ved sin muntre drengagtighed. Hans stemme var lidt tyk og lignede hvad diktation angaar Knud Lützens nuværende stemme. Hans a-er var brede, og særligt skal han have taget munden fuld, naar han udtalte sit eget navn: Callebasse.

Alle disse antegninger vedrører Carli i hans tidlige barndom, d.v.s. lige indtil familien flyttede op i deres nye hus ved Dalevejen. Det var i 1906. Han har da været 11 aar og har gaaet i første klasse. Jeg mener hermed at have givet et fundament til skildringen af selve hans udvikling i den senere barndom samt ungdom, perioder der er mere væsentlige end den tidligere

barndom og er mere belyste for mig. For jeg har ingen anden kilde end egne erfaringer, og disse kan ikke have været saa indgaaende dengang jeg selv var under 6 aar. Hans skoletid behersker min erindring langt bedre.

Skúlin

Skolen selv, ikke blot skoletiden, sætter i virkeligheden langt større spor i elevens sind, end man ofte tror. Før eller senere opdager man hvordan skolelærdommens forskellige fag har bestemt farven paa livets forteelser. Se blot saadan et fag som historie! Hvor afgørende kan det ikke blive for ens fantasi. Eller sang! Disse to ting, specielt fædrelandshistorie og fædrelandssange, kan fabrikere gode patrioter for at nævne et eksempel. Ved at se nærmere efter har jeg i denne tid opdaget, hvor stor en del realskolen derhjemme har i min forestillingskreds. For Carlis vedkommende synes mange af disse fag udsædvanligt tidligt at have frugtet, saa vidt jeg kan skønne.